



MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Nr. 1484/383/III-5/2013
1640/C/3297/III-5/2015
1667/C/3357/III-5/2015

11.08. 2015

Doamnei

judecător dr. Livia Doina STANCIU

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În temeiul dispozițiilor art. 514 din Codul de procedură civilă, formulez
prezentul

RECURS ÎN INTERESUL LEGII

În practica judiciară s-a constatat că nu există un punct de vedere unitar cu privire la „interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 527 alin. (2) și art. 529 alineatele (1) și (2) din Cod civil prin raportare la prevederile art. 2 alin. (4) și art. 4 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 26/1994 privind drepturile de hrană, în timp de pace, ale personalului din sectorul de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, republicată, modificată și completată în ceea ce privește includerea echivalentul valoric al normei de hrană în totalul



MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

veniturilor nete lunare în raport de care se stabilește pensia de întreținere datorată de către părinte copilului”.

Urmare sesizării din oficiu, precum și la sesizarea nr. 101.365/2015 din 19 iunie 2015 a Ministrului Justiției și în considerarea recursului în interesul legii nr. 2359/A din 8 iunie 2015 promovat de Colegiul de Conducere al Curții de Apel Suceava (sesizare care formează obiectul dosarului nr. 17/2015 al Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii, cu termen de judecată la data de 19 octombrie 2015, transmisă prin adresa nr. 403 din 17 iunie 2015 a Cabinetului Vicepreședintelui instanței supreme, pentru formularea unui punct de vedere), s-a constatat că, în această problemă de drept, jurisprudența instanțelor își menține caracterul neunitar și după publicarea deciziei nr. 6 din 23 iunie 2014 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru delegarea unor chestiuni de drept în Monitorul oficial, partea I, nr. 691 din 22 septembrie 2014, astfel:

I. Unele instanțe judecătorești au considerat că echivalentul valoric al normei de hrană nu se include în venitul lunar net realizat de către debitorul obligației de întreținere.

În motivarea acestor soluții s-a arătat că aceste drepturi bănești, nefiind impozitate potrivit art. 55 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, republicat, nu constituie venituri asimilate salariilor.

Excluderea lor din totalul veniturilor care constituie baza de calcul a pensiei de întreținere se datorează destinației speciale a acestor sume de bani,



MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

acestea fiind afectate în mod exclusiv desfășurării activității debitorului obligației de întreținere.

Din întreaga economie a Ordonanței Guvernului nr. 26/1994, republicată modificată și completată s-a reținut că, în principal, personalul căruia i se aplică acest act normativ are dreptul la hrană gratuită care constituie norma de hrană zilnică și că, doar în mod excepțional, atunci când executarea obligației angajatorului nu se poate face în natură, categoriile profesionale vizate de acest act normativ beneficiază de echivalentul valoric al normei de hrană.

Prin recunoașterea și acordarea acestor drepturi s-a urmărit în exclusivitate refacerea capacității de muncă a personalului care beneficiază de ele, constituind, din această perspectivă, măsuri de protecție a unor categorii profesionale.

Chiar dacă este un venit permanent și stabil, echivalentul valoric al normei de hrană, ca drept recunoscut unor categorii de persoane în virtutea activității desfășurate și a condițiilor de muncă deosebite, având scopul de a asigura menținerea sănătății angajatului potrivit standardului locului de muncă, reprezintă un venit cu destinație specială, exceptat de la orice urmărire pentru orice fel de datorii, inclusiv pentru cele care privesc pensii de întreținere, potrivit art. 409 alin. (7) din Codul de procedură civilă din anul 1865 [corespunzător art. 728 alin. (7) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă].

În motivarea unora dintre hotărârile judecătorești examinate s-a făcut trimitere și la considerentele deciziei nr. 6 din 23 iunie 2014 pronunțată de



MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru delegarea unor chestiuni de drept¹. (Anexa I)

II. Alte instanțe judecătorești au considerat că echivalentul valoric al drepturilor de hrană prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată, modificată și completată se include în veniturile nete realizate de către debitorul obligației de întreținere pe baza cărora se stabilește cuantumul pensiei de întreținere, întrucât constituie venituri cu caracter permanent, iar dispozițiile art. 529 alin. (1) și (2) din Codul civil nu fac nicio distincție în această privință.

Fiind incluse în categoria veniturilor periodice realizate din muncă de către debitorul obligației de întreținere, acestea pot fi urmărite în condițiile art. 409 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă din anul 1965 [corespunzător art. 728 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă].

¹ Decizia civilă nr. 249/A din 13 martie 2015 pronunțată de Tribunalul Hunedoara – Secția I Civilă în dosarul nr. 9834/221/2013; Decizia civilă nr. 425/AC din 2 decembrie 2014 pronunțată de Tribunalul Neamț – Secția I Civilă în dosarul nr. 4461/279/2013; Decizia civilă nr. 383/A din 21 octombrie 2014 pronunțată de Tribunalul Covasna în dosarul nr. 32/305/2014; Sentința civilă nr. 13408 din 4 decembrie 2014 pronunțată de Judecătoria Brașov în dosarul nr. 10706/197/2014 definitivă prin neapelare; Decizia civilă nr. 1421 din 7 octombrie 2014 pronunțată de Curtea de Apel București – Secția a III-a Civilă și pentru cauze cu minori și de familie în dosarul nr. 16865/300/2012; Decizia civilă nr. 228 din 24 septembrie 2014 pronunțată cu opinie separată de Tribunalul Giurgiu – Secția Civilă în dosarul nr. 3784/236/2013; Sentința civilă nr. 1362 din 19 februarie 2015 pronunțată de Judecătoria Sectorului 6 București – Secția Civilă în dosarul nr. 8894/303/2014 definitivă prin neapelare; decizia nr. 110 din 10 februarie 2015 pronunțată de Tribunalul Olt – Secția I Civilă în dosarul nr. 2310/311/2014; Decizia nr. 84 din 21 ianuarie 2015 pronunțată de Tribunalul Dolj – Secția I Civilă în dosarul nr. 3581/215/2013; Sentința civilă nr. 3892 din 24 martie 2015 pronunțată Judecătoria Craiova – Secția Civilă în dosarul nr. 44593/215/2014 definitivă prin neapelare; Sentința civilă nr. 470 din 19 februarie 2015 pronunțată de Judecătoria Vaslui în dosarul nr. 7/333/2015 definitivă prin neapelare; Decizia civilă nr. 518/A din 3 decembrie 2014 pronunțată de Tribunalul Bihor – Secția I Civilă în dosarul nr. 19285/271/2013; Sentința civilă nr. 3957 din 22 octombrie 2014 pronunțată de Judecătoria Satu Mare în dosarul nr. 6848/296/2014 definitivă prin neapelare; sentința civilă nr. 610 din 12 februarie 2015 pronunțată de Judecătoria Satu Mare în dosarul nr. 11846/296/2014 definitivă prin neapelare; Sentința civilă nr. 2395 din 11 martie 2015 pronunțată de Judecătoria Satu Mare în dosarul nr. 22995/271/2015 definitivă prin neapelare (pct. 4, 8, 10, 12, 13, 16, 18, 23, 24, 25, 33, 34, 36-38 din Anexa I)



MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Faptul că, potrivit Codului fiscal, aceste sume nu constituie venituri impozabile, nu prezintă relevanță, de vreme ce, în vederea stabilirii pensiei de întreținere, în categoria de „*mijloace ale debitorului*” intră toate posibilitățile materiale de care acestea dispune, atât salariul, cât și orice alte sume plătite de angajator în temeiul raporturilor de muncă deci toate veniturile care au un caracter permanent sau de continuitate.

Din perspectiva îndeplinirii obligației de întreținere, noțiunea de „*venituri cu caracter permanent*” are un sens mult mai larg decât acela de venituri salariale, prin aceasta înțelegându-se toate acele sume de bani incluse ori nu în salariu care se dovedesc a fi plătite în mod constant și periodic de către angajator ori având o altă sursă decât raporturile de muncă (ex: redevențe, chirii, drepturi de autor și alte asemenea) și care sunt destinate asigurării mijloacelor de existență ale debitorului și a celor aflați în întreținerea sa.

În motivarea unor hotărâri judecătorești, îndeosebi după publicarea în Monitorul oficial a deciziei nr. 6 din 23 iunie 2014 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept², s-a reținut și că echivalentul valoric al normei de hrană nu reprezintă un spor cu destinație specială, această natură având-o, de exemplu, drepturile de echipament și nici sporuri pentru condiții deosebite de muncă, întrucât scopul

² Sentința civilă nr. 492 din 24 septembrie 2014 pronunțată de Judecătoria Buhuși în dosarul nr. 156/199/2014 definitivă prin neapelare; Sentința civilă nr. 895 din 3 septembrie 2014 pronunțată de Judecătoria Zărnești în dosarul nr. 229/3387/2014 definitivă prin decizia civilă nr. 31/A din 10 martie 2015 pronunțată de Tribunalul pentru minori și familie Brașov; Sentința civilă nr. 4859 din 4 mai 2015 pronunțată de Judecătoria Sectorului 2 București - Secția Civilă în dosarul nr. 26732/300/2014 definitivă prin neapelare; Sentința civilă nr. 4863 din 4 mai 2015 pronunțată de Judecătoria Sectorului 2 București - Secția Civilă în dosarul nr. 32317/300/2014 definitivă prin neapelare; Decizia nr. 11/A/MF din 19 ianuarie 2015 pronunțată de Tribunalul Mehedinți – Secția I Civilă în dosarul nr. 783/225/2014; Decizia nr. 1142 din 29 octombrie 2014 pronunțată de Tribunalul Gorj - Secția I Civilă în dosarul nr. 1439/318/2014; Decizia nr. 55 din 22 ianuarie 2015 pronunțată de Tribunalul Gorj - Secția I Civilă în dosarul nr. 5081/318/2014; Sentința civilă nr. 360 din 10 februarie 2015 pronunțată de Judecătoria Vaslui în dosarul nr. 7153/333/2014 definitivă prin neapelare (pct. 4, 9, 19, 20, 26, 27, 28, 45 Anexa II);



MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

unui atare spor este de acela de a permite beneficiarului său să anihileze efective nocive pe care le are asupra organismului prestarea unei munci în condiții vătămătoare, cum ar fi de exemplu, cazul sporului destinat achiziționării unui aliment necesar combaterii efectelor substanțelor toxice de la locul de muncă, situație în care destinația sporului constă exclusiv în achiziționarea acelui aliment pentru consumul propriu al angajatului.

Afectațiunea specială a acestor venituri trebuie stabilită prin actul normativ care le consacră.

Astfel, ar fi trebuit să fie îndeplinite două condiții: pe de o parte, să se prevadă în actul normativ o atare destinație, iar, pe de altă parte, prin aceleași act normativ să se stabilească excluderea sa de la orice urmărire, condiții care nu sunt îndeplinite în privința drepturilor analizate.

Prin urmare, nu este aplicabilă excepția prevăzută de art. 407 alin. (7) din Codul de proceduri civilă din anul 1865 [corespunzător art. 728 alin. (7) din Legea nr. 134/2010].

De altfel, art. 409 alin. (4) din Codul de procedură civilă din anul 1865 [corespunzător art. 728 alin. (4) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă] permite urmărirea ajutoarelor pentru incapacitate de muncă pentru sumele datorate cu titlu de obligație de întreținere, astfel încât, dacă în cazul unui debitor al întreținerii care nu primește decât acest ajutor, există posibilitatea urmăririi, *a fortiori*, echivalentul valoric al normei de hrană nu poate fi exclus de la orice urmărire.

Chiar dacă reprezintă echivalentul hranei ce nu se acordă în natură personalului prevăzut de Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată,



MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

modificată și completată nu există un fundament legal pentru ca aceste sume să nu fie considerate ca având un caracter stabil, în condițiile în care oricărui debitor al obligației de întreținere ce nu face parte din categoria persoanelor la care face referire art. 4 din acest act normativ i se stabilește cuantumul pensiei de întreținere la care este obligat prin raportare la toate veniturile cu caracter permanent, inclusiv sumele de bani pe care le alocă alimentelor.

S-a considerat că această interpretare și aplicare a legii corespunde principiului interesului superior al copilului impus de art. 2 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, principiu căruia trebuie să i se dea eficiență în legătură cu toate drepturile și îndatoririle ce revin părinților, inclusiv în ceea ce privește determinarea mijloacelor materiale ale părintelui debitor al obligației de întreținere. (*Anexa II*)

Apreciez că prima orientare a jurisprudenței este în litera și spiritul legii.

§1. Prealabil analizei teoretice a problemei de drept, prezint considerentele pentru care **apreciez că acest recurs în interesul legii și recursul în interesul legii declarat de Colegiul de Conducere al Curții de Apel Suceava sunt admisibile** prin raportare la soluția și considerentele deciziei nr. 6 din 23 iunie 2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

În cauză este îndeplinită condiția prevăzută de art. 514 din Codul de procedură civilă, existând o problemă de drept rezultată din interpretarea și aplicarea diferită a dispozițiilor legale evocate.



MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Acesta problemă de drept vizează, în esență, a se stabili dacă valoarea financiară a normei de hrană prevăzută de art. 4 din Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare constituie sau nu un venit cu afectatiune specială, din perspectiva stabilirii bazei de calcul a pensiei de întreținere datorată de părinte copilului său în condițiile art. 527 și art. 529 din Codul civil.

De asemenea, este îndeplinită și condiția de admisibilitate prevăzută de art. 515 din Codul de procedură civilă, întrucât divergența de jurisprudență este profundă și persistă chiar și după data publicării în Monitorul oficial a deciziei nr. 6 din 23 iunie 2014 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

Potrivit celor prezentate în precedent, caracterul neunitar al jurisprudenței este exemplificat prin hotărâri judecătorești definitive (în acele situații în care litigiile s-au judecat conform Codului de procedură civilă aprobat prin Legea nr. 134/2010), precum și prin hotărâri judecătorești irevocabile (în acele situații în care litigiile s-au judecat conform Codului de procedură civilă din anul 1865).

Ambele demersuri de unificare a jurisprudenței sunt admisibile, chiar și în contextul în care, în cuprinsul considerentelor deciziei nr. 6 din 23 iunie 2014 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept prin care a fost respinsă ca inadmisibilă sesizarea formulată de Tribunalul Botoșani privind pronunțarea unei hotărâri prealabile asupra modului de interpretare a aceluiași dispoziții legale, instanța supremă a



MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

arătat rațiunile pentru care veniturile analizate ar trebui excluse din baza de calcul a pensiei de întreținere.

Bunăoară, soluția de respingere ca inadmisibilă a sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile în aceeași problemă de drept a fost determinată de lipsa caracterului de noutate a acesteia, condiție de admisibilitate specială, prevăzută de art. 519 din Codul de procedură civilă care deosebește în mod esențial acest mecanism *a priori* de unificare a jurisprudenței, de cel care intervine *a posteriori* – recursul în interesul legii.

Cu privire la autoritatea de lucru judecat a deciziei nr. 6 din 23 iunie 2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru delegarea unor chestiuni de drept, arăt că această autoritate ce este îndeobște atașată actelor jurisdicționale, privește nu numai dispozitivul, dar și considerentele pe care aceasta se sprijină.

Identic deciziilor pronunțate în interesul legii, deciziile pronunțate în delegarea unor chestiuni de drept beneficiază de caracter obligatoriu pentru toate instanțele judecătorești de la data publicării lor în Monitorul oficial³.

Esențial este faptul că autoritatea de lucru judecat atașată acestei decizii privește în mod necesar și prioritar dispozitivul actului jurisdicțional, considerentele decisive, precum și pe cele decizorii cuprinse în motivarea sa, potrivit art. 430 alin. (2) din Codul de procedură civilă sub imperiul căruia a fost pronunțată⁴.

³ În doctrină, s-a făcut o distincție sub acest aspect, arătându-se că decizia pentru dezlegarea unor chestiuni de drept are autoritate de lucru judecat în litigiul în care s-a formulat cererea de sesizare și autoritate de lucru interpretat pentru celelalte instanțe (I. Deleanu, „*Tratat de procedură civilă*”, Vol. II, Editura Universul Juridic., București, 2013, n. 122, nota 3 subsol, p. 390);

⁴ *Mutatis mutandis*, decizia nr. 11 din 20 mai 2015, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul oficial, partea I, nr. 522 din 14 iulie 2015;



MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Din aceste perspective, în cuprinsul precedentei decizii, se decelează între cele două categorii de considerente: pe de o parte, *considerente decisive* care au justificat soluția de respingere ca inadmisibilă a sesizării formulată în acea cauză și prin care se explicitează lipsa condiției de admisibilitate prevăzută de art. 519 din Codul de procedură civilă sub aspectul cerinței de noutate a problemei de drept și, pe de altă parte, *considerente decizorii* prin care instanța supremă, raportându-se la practica de îndrumare a fostului Tribunalul Suprem și doctrina recentă, ulterioară adoptării și intrării în vigoare a Noului Cod civil, arată, în esență, că nu vor putea fi luate în considerare pentru stabilirea pensiei de întreținere sporul pentru condiții deosebite de muncă, precum și cele cu destinație specială.

Or, astfel cum se observă din partea dedicată expunerii orientărilor de jurisprudență, unele instanțe, inclusiv instanțele de ultim control judiciar, ulterior publicării deciziei Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, au analizat caracterul compensațiilor financiare în discuție dintr-o altă perspectivă, argumentând în sensul lipsei unei destinații speciale a acestora⁵.

În aceste condiții, s-a perpetuat caracterul neunitar al jurisprudenței, ceea ce demonstrează că, în practică, precedentul act jurisdicțional al instanței supreme nu a primit receptarea pe care ar fi impus-o efectul pozitiv al

⁵ Este adevărat că, în literatura de specialitate, s-a arătat că, întrucât cele două proceduri reglementate pentru asigurarea unei practici judiciare unitare se exclud reciproc, în sensul că, dacă o problemă de drept a fost dezlegată în procedura hotărârii prealabile, chiar dacă ulterior se constată că sunt date soluții care o nesocotesc, recursul în interesul legii este inadmisibil, pentru că deciziile pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în ambele proceduri sunt, în egală măsură, obligatorii pentru toate instanțele și că, în aceste situații, remediul este dat doar de exercitarea căilor de atac pentru încălcarea dispozițiilor normative incidente astfel cum au fost interpretate de către Înalta Curte (M. Nicolae, „*Recursul în interesul legii și dezlegarea în prealabil, a unei chestiuni de drept noi de către Înalta Curte de Casație și Justiție în lumina Noului Cod de procedură civilă*” în Dreptul nr. 2/2014, p. 69 și autorii loc. cit.)



MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

autorității de lucru interpretat de care beneficiau considerentele sale decizorii prin care s-a oferit o interpretare în problema de drept⁶.

Având în vedere și faptul că precedentă sesizare pentru dezlegarea chestiunii de drept a fost respinsă ca inadmisibilă, apreciez că recursul în interesul legii în aceeași problemă de drept este admisibil, neoperând în această privință efectul negativ al autorității de lucru judecat.

Efectul negativ al autorității de lucru judecat de care beneficiază decizia nr. 6 din 23 iunie 2014 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept se opune formulării unei sesizări având același obiect în procedura prevăzută de art. 519-520 din Codul de procedură civilă, întrucât finele de inadmisibilitate ce constă în lipsa caracterului de noutate, explicat pe calea considerentelor decisive din cuprinsul acestei decizii își menține valabilitatea în cauze identice.

În schimb, efectul pozitiv al autorității de lucru judecat sau, după caz, al autorității de lucru interpretat ce se atașează, considerentelor decizorii din cuprinsul acestei decizii, se impun noilor judecăți ale instanțelor civile, în virtutea caracterului obligatoriu *ex lege* al actului jurisdicțional care le conține, fără a putea constitui, însă, un fine de neprimire a unui alt demers de unificare

⁶ Bunăoară, în literatura de specialitate, s-a arătat, în privința considerentelor decizorii, că acestea se bucură de efectul pozitiv al autorității de lucru judecat și că, a nega acest lucru, ar însemna, de fapt, a crea premisele instabilității juridice (A. Nicolae, „*Relativitatea și opozabilitatea efectelor hotărârii judecătorești*”, Universul Juridic, București, 2008, p. 289);

Autoarea citată arată totodată: „Faptul că soluția asupra acestui aspect (*prin care s-a statuat pe calea unor considerente decizorii – n.ns.*) nu se regăsește în dispozitivul hotărârii face ca eficacitatea directă a hotărârii (protejată de efectul negativ al autorității de lucru judecat) să nu se manifeste, dar se va produce eficacitatea „indirectă” a acesteia, părțile neputându-se sustrage efectului pozitiv al autorității de lucru judecat și neputând nega realitatea situației juridice stabilite în considerente” (Idem, p. 290).

În cuprinsul expunerii, am optat pentru noțiunea de autoritate de lucru interpretat, întrucât aceasta se degajă din cuprinsul art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă care consacră efectul obligatoriu al dezlegării date chestiunilor de drept.

Consider că efectul pozitiv al autorității de lucru judecat poate fi pus în relație și cu autoritatea de lucru interpretat care se atașează considerentelor decizorii.



MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

a jurisprudenței pentru care cerința noutății problemei de drept nu este cerută, atunci când se constată că practica judiciară își menține caracterul neunitar.

În acest context, efectul pozitiv al autorității de lucru judecat/interpretat de care beneficiază considerentele decizorii și caracterul obligatoriu al acestora se subsumează argumentelor pentru care o anumită orientare a jurisprudenței trebuie considerată ca fiind în litera și spiritul legii.

Mutatis mutandis, în jurisprudența de unificare a instanței supreme s-a considerat că un nou recurs în interesul legii este admisibil, după ce, același demers de unificare a jurisprudenței, în aceeași problemă de drept, fusese anterior respins⁷.

§2. Sub aspect teoretic, apreciez că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 527 alin. (2) și art. 529 alin. (1) și (2) din Cod civil raportate la prevederile art. 2 alin. (4) și art. 4 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 26/1994 privind drepturile de hrană, în timp de pace, ale personalului din sectorul de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, republicată, modificată și completată, echivalentul valoric al normei de hrană nu se include în totalul veniturilor nete lunare în raport de care se stabilește pensia de întreținere datorată de către părinte copilului, pentru următoarele considerente:

⁷ Decizia nr. 19 din 17 octombrie 2011 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul oficial, partea I, nr. 824 din 22 noiembrie 2011;



MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Potrivit dispozițiilor art. 524 din Codul civil, temeiul obligației legale de întreținere este dat de starea de nevoie a creditorului și de neputința acestuia de a se întreține din munca sau bunurile sale.

În privința minorului, într-o redactare vizibil perfecționată față de art. 86 alin. (3) din Codul familiei, prin dispoziții speciale cuprinse în art. 525 alin. (1) din Codul civil se arată că acesta are dreptul de a cere întreținere de la părinții săi atunci când starea sa de nevoie este determinată de neputința de a se întreține din munca sa, chiar dacă ar avea bunuri ce ar putea fi valorificate.

În ceea ce privește stabilirea cuantumului întreținerii, similar art. 94 alin. (1) din Codul familiei, art. 529 alin. (1) și art. 527 alin. (1) din Codul civil statuează cu valoare de principiu că întreținerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere și cu mijloacele celui care urmează a o plăti și că la stabilirea mijloacelor debitorului obligației de întreținere se ține seama de veniturile și bunurile acestuia, de posibilitățile de realizare a acestora, urmând a fi avute în vedere și celelalte categorii de obligații ale sale.

În privința întreținerii la care este dator părintele, printr-o dispoziție expresă, cuprinsă în art. 529 alin. (2) din Codul civil se arată că aceasta se stabilește până la o pătrime din venitul său lunar net pentru un copil, o treime pentru 2 copii și o jumătate pentru 3 sau mai mulți copii.

În conformitate cu alin. (3) al aceluiași articol, cuantumul întreținerii datorate copiilor, împreună cu întreținerea datorată altor persoane, potrivit legii, nu poate depăși jumătate din venitul lunar al celui obligat.

Comparativ cu reglementarea cuprinsă în art. 94 alin. (3) din Codul familiei care se raporta la „câștigul din muncă” al părintelui debitor al



MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

obligăției de întreținere, în actuala reglementare, legiuitorul, în dorința de a elimina orice interpretări contrare cu privire la această noțiune⁸, precum și în contextul multiplicării surselor de venituri licite⁹, a folosit un alt criteriu, cel al veniturilor lunare nete, de unde se deduce că vor fi avute în vedere, la stabilirea cuantumului pensiei de întreținere, nu doar veniturile realizate de către debitorul obligației de întreținere din muncă, ci și din alte surse (ex: chirii, redevențe, dividende, depozite bancare, fructe civile și industriale ale bunurilor proprii, etc.) dacă acestea au caracter de continuitate¹⁰.

În mod constant, atât în doctrină¹¹, cât și în practica judiciară¹² s-a stabilit că la determinarea cuantumului pensiei de întreținere nu se iau în calcul decât veniturile cu caracter permanent, de continuitate, nu și cele întâmplătoare.

Pentru evitarea unor posibile impedimente la executarea silită a datoriilor ce constau în pensii de întreținere, dispozițiile de drept substanțial

⁸ În acest sens, C. Irimia în „*Noul Cod civil. Comentarii pe articole*”, Fl. Baias, E. Chelaru, R. Constantinovici, I. Macovei (coord.), Editura CH Beck, București, 2012, comentariu art. 529 - n.3, p. 572;

⁹ Curtea Constituțională, decizia nr. 327 din 14 septembrie 2004, publicată în Monitorul oficial, partea I, nr. 866 din 22 septembrie 2004;

¹⁰ M. Avram, „*Drept civil. Familia*”, Editura Hamangiu, București, 2013, p. 492-493; T. Bodoască, A. Drăghici, I. Puie, „*Dreptul familiei. Tratat universitar*”, Editura Universul Juridic, București, 2013, p. 470;

¹¹ C. Lungu, „*Unele aspecte teoretice și de practică judiciară privind obligația de întreținere*” în Revista Română de Drept, nr. 10/1971, p. 118 și jurisprudența loc. cit., n. 46-48 subsol; I. Albu, „*Dreptul familiei*”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1975, n. 388, p. 307; T. R. Popescu, „*Dreptul familiei. Tratat*”, Editura Didactică și Pedagogică București, 1963, n. 553, p. 220; I. P. Filipescu, „*Tratat de dreptul familiei*”, Editura All, București, 1998, p. 527; Al. Bacaci, V. Dumitrache, C.C. Hageanu, „*Dreptul familiei*”, Ediția a V-a, Editura CH Beck, București, 2006, p. 260; E. Florian, „*Dreptul familiei*”, Editura CH Beck, București 2006, p. 292, 310; A-Gh. Gavrilesu, „*Aspecte teoretice și de practică judiciară privind obligația de întreținere între părinți și copii în reglementarea Codului familiei și a Noului Cod civil*” în Analele Universității „Constantin Brâncuși” nr. 3/2010, p. 122; A – Gh. Gavrilesu, „*Discuții privind determinarea cuantumului întreținerii pe care părintele sau adoptatorul o datorează copilului*” în Dreptul nr. 6/2009, p. 128-133; G. C. Frențiu în „*Noul Cod civil. Comentarii, doctrină și jurisprudență*”, vol. I, Editura Hamangiu, București, 2012, comentariu art. 529, n. 5, n. 6 p. 771-772; V. Dumitrache, „*Considerații privind obligația legală de întreținere în Noul cod civil*” în „*Culegere de studii în onoare Alexandru Bacaci și Ovidiu Ungureanu*”, C. Munteanu (coord.), Editura Universul Juridic, București, 2012, n. 55, p. 91; T. Bodoască, A. Drăghici, I. Puie, op. cit., p. 441-442 și autorii loc. cit; G. C. Frențiu, „*Comentariile Codului civil. Familia*”, Editura Hamangiu, București, 2012, n. 356, p. 362-363 și nr. 556, p. 667;

¹² Tribunalul Suprem, decizia nr. 2047 din 13 noiembrie 1979 în Revista Română de Drept nr. 3/1980, p. 66 și în Culegere de decizii pe anul 1979, p. 164; Tribunalul Suprem, decizia nr. 1025 din 12 octombrie 1966 în Revista Română de Drept nr. 2/1967, p. 158; ÎCCJ – Secția civilă și de proprietate intelectuală, decizia nr. 3317 din 25 aprilie 2005, decizia nr. 2973/2004, decizia nr. 2648 din 1 aprilie 2004 www.scj.ro;



MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

trebuie aplicate prin coroborare cu prevederile de drept procesual care stabilesc veniturile ce pot forma obiect al urmăririi silit.

Astfel, prevederile art. 728 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă [corespunzător art. 409 din Codul de procedură civilă din anul 1865] reglementează urmărirea silită a salariului și a altor venituri periodice realizate din muncă sau a altor sume care se plătesc periodic debitorului și sunt destinate asigurării mijloacelor de existență ale acestuia (venituri și sume periodice asimilate salariului), precum și a pensiilor, sub mai multe aspecte¹³.

În primul rând, art. 728 alin. (1) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă [într-o redactare identică art. 409 alin. (1) din Codul de procedură din anul 1865] stabilește că aceste venituri ale debitorului sunt supuse unei insesizabilități absolute (în raporturile cu oricare dintre creditori), dar parțiale, o anumită cotă din salariu ori din veniturile asimilate acestuia fiind rezervată creditorilor urmăritori¹⁴.

În privința sumelor datorate cu titlu de obligație de întreținere, prin art. 728 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă [corelativ art. 409 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă din anul 1865] se stabilește o cotă de 1/2 din aceste venituri ce poate fi urmărită silit.

În schimb, din motive de protecție socială a debitorului, prin art. 728 alin. (7) din același act normativ [corespunzător art. 409 alin. (7) din fostul Cod de procedură civilă] se stabilește că unele venituri ale acestuia sunt absolut și total insesizabile.

¹³ S. Zilberstein, V.M. Ciobanu, „*Tratat de executare silită*”, Editura Lumina Lex, București, 2001, p. 298;

¹⁴ S. Zilberstein, V.M. Ciobanu, op. cit., p. 298; G. Boroi, M. Stancu, „*Drept procesual civil*”, Editura Hamangiu, București, 2015, p. 1017; G. Răducanu în „*Noul Cod de procedură civilă. Comentarii pe articole*”, Vol. II, G. Boroi (coord.), Editura Hamangiu, București, 2013, comentariu art. 728, n.5, p. 230;



MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Această insesizabilitate instituită de lege în considerarea destinației speciale a unor venituri ale debitorului trebuie recunoscută în raport de orice urmărire silită, fie ea și parțială, chiar și pentru datorii vizând obligațiile de întreținere, întrucât, în caz contrar, ar fi afectat însuși scopul pentru care sumele respective au fost acordate¹⁵.

În cazul nerespectării acestui regim juridic, sancțiunea care intervine este nulitatea urmăririi, potrivit art. 729 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă [corespunzător art. 410 din Codul de procedură civilă din anul 1865].

Deși, în anumite condiții, veniturile reprezentate de alocația financiară ce constituie echivalentul valoric al normei de hrană, atunci când executarea dreptului prevăzut în favoarea personalului din cadrul instituțiilor indicate în cuprinsul art. 1 din Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată, modificată și completată nu se face în natură dobândesc un caracter de continuitate, totuși, nu pot fi luate în considerare la stabilirea bazei de calcul a pensiei de întreținere datorată potrivit art. 527 și art. 529 din Codul Civil, motivat de afectarea specială a acestui venit al debitorului întreținerii, ceea ce face ca, în privința acestora să opereze insesizabilitatea absolută și totală prevăzută de art. 728 alin. (7) din Legea nr. 134/2010 [corespunzător art. 409 alin. (7) din fostul Cod de procedură civilă].

Astfel, potrivit art. 3 din Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată, modificată și completată, scopul acestui drept este de a asigura nevoile nutritive ale personalului indicat de acest act normativ prin compensarea

¹⁵ S. Zilberstein, V.M. Ciobanu, op. cit., p. 303;



MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

eforturilor depuse în procesul de instruire și de îndeplinire a misiunilor, în considerarea condițiilor de mediu și a altor factori specifici locului de muncă și activității prestate.

Este evident că rațiunile pentru care, în general, este recunoscut dreptul anumitor categorii de salariați la o alimentație de protecție și anume, condițiile de muncă deosebite ce necesită un aport caloric crescut, în scopul menținerii sănătății pentru desfășurarea activităților specifice, se regăsesc și în cazul dreptului la hrană prevăzut de Ordonanța Guvernului nr. 26/1994, republicată, modificată și completată.

Această afectățune specială a dreptului se cuvine a fi recunoscută și trebuie să primească efectele juridice corespunzătoare, chiar și în acele situații în care executarea dreptului nu se face în natură, ci în echivalent, prin plata valorii financiare neimpozabile a normei de hrană, potrivit actul normativ menționat anterior.

Sub acest aspect, există o vădită asemănare între veniturile analizate și sporurile pentru condiții deosebite de muncă asupra cărora Plenul fostului Tribunalul Suprem a statuat prin decizia nr. 14 din 23 mai 1963 în sensul că nu pot fi cuprinse în câștigul din muncă pe baza căruia se stabilește pensia de întreținere, întrucât trebuie să se țină seama de scopul urmărit de lege, acela de a da posibilitatea materială a angajaților să prevină ori să înlăture efectele dăunătoare pe care le au asupra organismului omenesc acele munci prestate în condiții speciale avute în vedere la acordarea acestor sporuri. A stabili în sens contrar, ar însemna să nu se țină seama de scopul urmărit de lege, ceea ce ar conduce la micșorarea posibilității de apărare a organismului angajatului care



MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

lucrează în aceste condiții, acesta fiind și împotriva intereselor creditorului întreținerii¹⁶.

Aceleași rațiuni pot fi reținute *mutatis mutandis* și în privința echivalentului financiar al normei de hrană, conducând la aceeași soluție de excludere a acestor venituri din baza de calcul a pensiei de întreținere datorată potrivit art. 527 și art. 529 din Codul civil, întrucât *ubi eadem este ratio, ibi eadem solutio esse debet*.

Din aceste perspective, nu prezintă relevanță faptul că drepturile bănești analizate nu îmbracă forma unui spor la salariul de bază, întrucât ceea ce interesează este, după cum am demonstrat, destinația specială a dreptului al cărui echivalent valoric îl reprezintă.

În acest mod se poate da eficiența juridică pe care o impune efectul pozitiv al autorității de lucru interpretat a deciziei nr. 6 din 23 iunie 2014 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, conferindu-se previzibilitate asupra aplicării unei reglementări privind folosința bunurilor debitorului.

*

*

*

¹⁶ Plenul Tribunalului Suprem, decizia de îndrumare nr. 14 din 23 mai 1963 în „*Jurisprudența instanței supreme în unificarea practicii judiciare în materie civilă (1956-2008)*”, ediție îngrijită de L. Lefterache, I. Nedelcu, F. Vasile, Editura Universul Juridic, București, 2009, p. 92-93;



MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Pentru aceste motive, în temeiul dispozițiilor art. 517 din Codul de procedură civilă, solicit admiterea prezentului recursul în interesul legii, a recursului în interesul legii declarat de Colegiul de Conducere al Curții de Apel Suceava și pronunțarea unei decizii pentru interpretarea și aplicarea unitară a legii.

